

چه مدرسه‌ای برای فرزندان مناسب است؟

برای بعضی‌ها بیشتر شبیه یک مسابقه دو است؛ آن هم دوی استقامت. همان که باید حسابی خودت را آماده کرده باشی. همان که باید بدوی و خسته نشوی.

برای بعضی‌ها بیشتر شبیه یک مسابقه دو است؛ آن هم دوی استقامت. همان که باید حسابی خودت را آماده کرده باشی. همان که باید بدوی و خسته نشوی.

همان که خیلی‌ها به خط پایانش نمی‌رسند و آنهایی هم که از خط پایان عبور می‌کنند، حسابی از نا و نفس افتاده‌اند. مقصود از این شبهه مسابقه، همان ماجرای قدیمی انتخاب بهترین مدرسه و ثبت‌نام دانش‌آموز است. همان که با تعطیلی مدرسه‌ها آغاز می‌شود و پدر و مادرها باید در کنار هزار و یک کار دیگر، از صبح تا شب بدون و بگردند و تلاش کنند تا یک مدرسه مناسب و باب میل خود و جیبشان - البته از نگاه خودشان - بیابند و تازه وقتی مدرسه پیدا شد، باید آن دوییدن اساسی - مانند صد متر آخر مسابقه - را شروع کنند تا با صد اما و اگر و شاید، فرزند دلبندشان را در آن مدرسه خوشنام و نشان، ثبت‌نام کنند.

اگر در محدوده نباشید، بازنده‌اید

هوا بس ناجوانمردانه گرم است، اما پدر و مادرها چاره‌ای ندارند، باید بیایند و فرزندشان را حضوری و گاه پس از امتحانات کتبی و شفاهی در مدرسه ثبت‌نام کنند. در میان والدینی که پوشه به دست در حیاط و راهروهای مدرسه ایستاده و راه می‌روند، بعضی‌ها خوشحال و راضی، کارها را انجام می‌دهند، فرزندشان ثبت‌نام می‌شود و به خانه برمی‌گردند و بعضی‌ها دیگر هم سرگردان و مستاصل در کار این ماراتن نفسگیر می‌مانند و به این فکر می‌کنند که چطور باید مسئولان مدرسه را راضی کرد تا این دانش‌آموز هم در همان مدرسه ثبت‌نام شود؟

یکی با اخم و ناراحتی به فرزندش یادآوری می‌کند «بچه! چقدر گفتم به کم بیشتر درس بخون؛ اگر فقط به ذره بیشتر تلاش کرده بودی حالا اوضاع طور دیگری بود»، دیگری از دور بودن خانه‌شان می‌گوید و مادری هم انگار پایش به زمین چسبیده باشد، حیران و متحیر کنار حیاط ایستاده و سکوت کرده است.

در این میان پدر و مادرهایی که موفق نمی‌شوند فرزندشان را در مدرسه دلخواه ثبت‌نام کنند، معمولاً به قانون‌هایی اشاره می‌کنند که مسئولان و مدیران مدارس با استناد به آنها از ثبت‌نام دانش‌آموز خودداری کرده‌اند و خیلی‌ها بر این باورند که این‌ها همه بهانه است تا جایی برای دانش‌آموزان آشنا خالی بماند.

تعیین محدوده جغرافیایی، پر بودن ظرفیت کلاس‌ها و شرط معدل از مواردی است که هنگام ثبت‌نام در بعضی از مدارس به آنها اشاره می‌شود و همین‌ها هم دلیلی است برای ثبت‌نام نکردن دانش‌آموزان. بنابراین اگر بخواهیم به انتخاب مدرسه مناسب فکر کنیم، می‌بینیم والدین در مورد مدارس دولتی عادی امکان انتخاب زیادی ندارند.

محمد الهی، کارشناس آموزشی نیز با تأیید این مطلب به جام‌جم می‌گوید: قرار گرفتن خانه دانش‌آموز در محدوده جغرافیایی تعیین شده، یکی از قوانینی است که برای ثبت‌نام در مدارس دولتی عادی باید به آن دقت شود. با توجه به این‌که تمام مدارس دولتی عادی، محدوده جغرافیایی ثبت‌نام دارند، به نظر می‌رسد والدین اختیار زیادی در این زمینه نخواهند داشت؛ مگر این‌که پس از مراجعه به ستاد ثبت‌نام و تکمیل فرم‌های ویژه، نسبت به ثبت‌نام دانش‌آموز اقدام کنند.

در غیر این صورت کار خاصی از دست والدین ساخته نیست، مگر این‌که به یک شیوه قدیمی متوسل شوند؛ تهیه اجاره‌نامه تقلبی، اجاره‌نامه‌ای که در ظاهر نشان می‌دهد آنها در محدوده جغرافیایی مدرسه ساکن هستند که البته این کارشناس آموزشی می‌گوید در بعضی مدارس درباره این آدرس‌ها هم تحقیق می‌شود تا مسئولان مدرسه نسبت به درست بودن آنها اطمینان پیدا کنند.

معیارها متفاوت است

بعضی‌ها فقط می‌خواهند مدرسه نزدیک به خانه‌شان باشد و موضوع دیگری برایشان مطرح نیست، اما گروهی هم هستند که تا از چند و چون فعالیت‌های آموزشی و تربیتی معلم‌ها و مربیان سر درنیاورند، دلشان آرام نمی‌گیرد. برخی هم به امکانات و فضای مناسب آموزشی توجه بیشتری نشان می‌دهند و گروهی از والدین ترجیح می‌دهند مدرسه‌ای را برای ثبت‌نام انتخاب کنند که خیلی به دانش‌آموزان سخت نگیرد.

بنابراین باید گفت معیارهای انتخاب مدرسه خوب، بسیار متفاوت است و موردی که از نظر برخی مثبت به حساب می‌آید، برای گروهی دیگر امتیازی منفی تلقی می‌شود.

دکتر پروین ناظمی، روانشناس با اشاره به این موضوع، می‌گوید: معیارهای انتخاب مدرسه، در مقاطع تحصیلی مختلف با یکدیگر تفاوت دارد و والدین باید با توجه به نیازهای کودک و نوجوان، بهترین مدرسه را انتخاب کنند.

این روانشناس در گفت‌وگو با جام‌جم توضیح می‌دهد: در دوره دبستان یکی از مهم‌ترین معیارها برای انتخاب مدرسه، فضایی است که در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌گیرد تا آنها بتوانند آزادی عمل، تحرک و جنب‌وجوش کافی داشته باشند. بنابراین مهم

است به این موضوع هم توجه داشته باشیم که دانش‌آموزان دبستانی باید زنگ ورزش یا تفریح، فضا و امکانات مناسبی در اختیار داشته باشند. علاوه بر این، معلم کلاس اول دبستان نیز نقش بسیار مهمی در ادامه فعالیت‌های آموزشی کودک دارد و می‌تواند انگیزه ادامه تحصیل را در وجود او شکل دهد یا به آن ضربه بزند.

محمد الهی نیز با تأکید بر نقش معلم پایه اول، یادآور می‌شود: نقش معلم در سال اول دبستان بسیار مهم است، زیرا اگر دانش‌آموز در این سال، معلم خوبی داشته باشد جذب درس و مدرسه خواهد شد و حتی تا پایان دوره تحصیل هم او را به یاد خواهد داشت.

او معتقد است در مقاطع بالاتر، بتدریج کادر اداری و مدیریتی مدرسه اهمیت بیشتری پیدا می‌کند، زیرا اگر بهترین معلم‌ها و دبیران در مدرسه‌ای حضور داشته باشند که مدیریت خوب و یکپارچه‌ای ندارد، روند آموزشی و تربیتی دانش‌آموز دچار آسیب خواهد شد، اما مدیریت قوی می‌تواند یک کادر معمولی را هم با برنامه‌ریزی و هماهنگی بخوبی پیش ببرد و نتایج خوبی برجای گذارد.

دکتر ناظمی درخصوص معیارهای والدین می‌افزاید: یکی دیگر از نکات مهم انتخاب مدرسه مناسب در دوره دبستان، نزدیک بودن مدرسه به خانه است. زیرا کودکان در سال‌های نخست تحصیل توانایی بیدار شدن صبح خیلی زود را ندارند و در مسیر طولانی خانه تا مدرسه خسته و دلزده می‌شوند.

با وجود این، بسیاری از پدر و مادرها به اشتباه تصور می‌کنند اگر فرزندشان به مدرسه خوبی برود که تا خانه‌شان فاصله زیادی دارد، بهتر است، اما چنین شیوه‌ای از نظر کارشناسان توصیه نمی‌شود.

این روانشناس به دانش‌آموزانی اشاره می‌کند که دوره دبستان را پشت‌سر گذاشته‌اند و می‌خواهند وارد مقاطع بالاتر شوند و می‌گویند: در این سنین هدایت و پرورش روحی، روانی و اخلاقی دانش‌آموزان اهمیت بیشتری پیدا می‌کند و با توجه به این‌که آنها در سنین بلوغ هستند، پایه رفتارهای صحیح، عزت نفس و اعتماد به نفس‌شان در همین دوره شکل می‌گیرد. بنابراین نحوه برخورد مسئولان مدرسه و شرایطی که برای دانش‌آموزان ایجاد می‌شود در این باره بسیار مهم است.

از طرفی، پدر و مادرهایی که می‌خواهند فرزندشان را ثبت‌نام کنند معمولاً شناخت دقیق و درستی از کادر اداری و معلم‌های مدرسه ندارند و به همین دلیل ممکن است فقط با دیدن فضا و ساختمان، حیاط و امکانات فیزیکی مدرسه در این مورد تصمیم بگیرند.

الهی با اشاره به این موضوع، می‌گوید: اگر پدر و مادرها بخواهند کمی تخصصی‌تر در این باره تصمیم‌گیری کنند، می‌توانند با والدین کسانی که در همان مدرسه درس خوانده یا می‌خوانند، صحبت کرده و نظر آنها را جویا شوند تا بتوانند درخصوص وضع علمی و رفتار معلم‌ها و کادر اداری اطلاعات به نسبت درستی به دست آورند.

این کارشناس آموزشی بر این باور است که نوع رفتار، سابقه، مهارت و تجربه کادر اداری و مدیریتی مدرسه اهمیت زیادی دارد. اولیای دانش‌آموزانی که از مقطعی به مقطع بالاتر می‌روند نیز به گفته وی، معمولاً از کادر مدرسه قبلی‌شان مشورت می‌گیرند و براساس نظر آنها که مورد اعتمادشان هستند، تصمیم‌گیری می‌کنند.

آموزش و پرورش در کنار هم

این روزها در بیشتر مدارس، تأکید و توجه زیادی به موضوع آموزش فشرده و سنگین درسی می‌شود و بسیاری از والدین هم طرفدار چنین برنامه‌هایی هستند. در صورتی‌که به گفته دکتر ناظمی، تمام این برنامه‌ها باید براساس شرایط روحی دانش‌آموز و توانایی‌هایش طراحی شود تا او را خسته و دلزده نکند. یادمان باشد چنین برنامه‌های سنگین و سختی، انگیزه درس خواندن را از دانش‌آموزان و بخصوص دبستانی‌ها می‌گیرد.

وی ادامه می‌دهد: علاوه بر این، باید به موضوع آموزش مهارت‌های زندگی هم توجه داشته باشیم که متأسفانه گاهی در مدارس ما نادیده گرفته می‌شود و به همین دلیل دانش‌آموزان پس از پایان دوره تحصیل، فقط درس‌های‌شان را بخوبی بلد هستند؛ ولی مهارت تصمیم‌گیری، حل مساله، قدرت ابراز وجود، خودآگاهی و... را ندارند. بنابراین بهتر است مدارس ما بخشی از وقت و کارشان را به آموزش این مسائل اختصاص دهند تا دانش‌آموزان را آماده ورود موفق به جامعه کنند.

همچنین بعضی از پدر و مادرها با صراحت می‌گویند حذف زنگ ورزش یا کم شدن آن به نفع فرزندان‌شان است و پایه درسی آنها را تقویت می‌کند. در حالی که دکتر ناظمی این نظر را قبول ندارد و یادآور می‌شود: بچه‌ها به دلیل شرایطی که دارند، به فعالیت‌های بدنی نیازمندند تا بتوانند به نیازهای درونی‌شان جهت دهند و انرژی‌شان را به شکل صحیح تخلیه کنند.

بنابراین حذف زنگ ورزش و کم‌اهمیت به حساب آوردن آن اشتباه بزرگی است که متأسفانه در بعضی از مدارس اتفاق می‌افتد؛ پس خوب است والدین هنگام انتخاب مدرسه به این نکته هم توجه کنند.

امکانات تا چه حد مهم است؟

گروهی از والدین به ظاهر مدرسه و امکانات فیزیکی آن توجه زیادی نشان می‌دهند و در مقابل، عده دیگری چنین امکاناتی را ضروری نمی‌دانند.

الهی اما وجود چنین خدمات و امکاناتی را در بهبود وضع مدرسه موثر می‌داند و می‌گوید: زمانی که امکانات آزمایشگاهی، کارگاهی و کلاس‌های هوشمند در مدرسه‌ای وجود داشته باشد، هم یادگیری دانش‌آموزان بهتر خواهد شد و هم کار انتقال مطالب برای معلم راحت‌تر است.

بنابراین وجود امکانات مناسب هم باید یکی از معیارهای انتخاب مدرسه باشد زیرا در این دوره اگر معلم غیر از گچ و تخته و

کتاب، امکان دیگری در دسترس نداشته باشد، بخوبی نمی‌تواند اطلاعات را به دانش‌آموزان منتقل کند و در نتیجه، محصلان دچار افت تحصیلی می‌شوند. اما مدرسه‌ای که وسایل کمک درسی مجهزی دارد، از نظر تحصیلی وضع بهتری خواهد داشت و دانش‌آموزانش هم بهتر و بیشتر رشد خواهند کرد.

با این حال، در این مورد هم نباید افراط کرد، زیرا مدارس هم هستند که امکانات خیلی خاصی ندارند، اما عملکردشان مناسب و گاه بهتر از دیگر مدارس است.

بنابراین نباید فراموش کنیم پیدا کردن یک مدرسه خوب کار به نسبت سختی است و در خانواده‌های مختلف، معیارهای متفاوتی دارد، اما این وظیفه پدر و مادر است که در این مورد تحقیق کنند و بهترین مدرسه را برای فرزندشان بیابند.

نیلوفر اسعدی بیگی / جام‌جم